

CZE8106-7859 (památník RA)
Restaurátorský návrh

Památník RA obětem boje proti fašismu na centrálním hřbitově
ve Frýdku – Místku

Vypracoval: Martin Bocek, restaurátor a reproduční sochař
Vendryně 1094 , 739 94

5. 2. 2024

1. Data díla

Dílo : Památník RA a pomníčky padlých ruských vojáků

Místo: Na centrálním hřbitově ve Frýdku – Místku

Materiál : Památník- Slezská žula a kov
Pomníky – Slezská žula

Rozměry : 400 x 150 x 170cm

Popis Díla :

Dílo je vytvořeno z jediného bloku slezské žuly. Znárodnuje abstraktně pojatý kříž, který je silně vychýlený, ovšem ramena kříže celou hmotu kamene vyvažují. Kolem hmoty kamene se táhne kovaná kovová obruč. Dílo vyjadřující válečná utrpení padlých vojáků.

Součástí památníku je 75 pomníku padlým ruským vojákům (text v azbuce – velká písmena 427ks, malá písmena 540 ks.) – tyto malé pomníčky jsou po rekonstrukci v minulém roce 2019.

Dvě nápisové desky s českým a ruským textem 59 x 43 cm.celkem 165 písmen.

Nápisová deska za sochou 150 x 112 cm. celkem 52 písmen.

Nápisová deska po pravé straně památníku 95 x 80 cm. 128 písmen

Tato nápisová deska je kotvena do vyvýšeného sloupku vytvořeného z umělého kamene.

Současný stav :

Dílo je bez vážnějších poškození.

Povrchy kamene jsou pokryty ulpěnými prachovými depozity, zčernalou síranovou krustou a vrstvou bioflóry (mechy a zrněnky).

Kovová obruč koroduje.

Pomníčky jsou 75. ks. bylo v roce 2019 rekonstruováno jsou v dobrém stavu. Texty na přilehlých pomnících a pamětních deskách mají ztrzenou polychromii písma (písmo je nečitelné).

Dvě zešíkmené nápisové desky pod památníkem, jsou rovněž pokryty ulpěnými prachovými depozity, zčernalou síranovou krustou a vrstvou bioflóry (mechy a zrněnky).

Stejným způsobem jsou znečištěny pamětní desky za památníkem a po pravé straně památníku.

Tato nápisová deska na sloupku po pravé straně památníku je závažně staticky narušena. Celek se výrazně vychýlil na na levou stranu a ještě výrazněji směrem dozadu.

S ohledem na dochovaný stav památky, její kulturně-historický význam, lokalizaci a prezentaci je doporučeno provést komplexní restaurátorský zásah. Ten by měl uvést celek díla do takového stavu, aby byla zajištěna jeho další existence a dobře odolával všem vnějším činitelům.

Cílem zásahů je tedy obnovit význam díla, dát mu možnost znovu fungovat v rámci svého určení při zachování a respektování jeho autentických hodnot.

Před započítím restaurátorských prací bude proveden detailní restaurátorský průzkum, který bude nejprve zaměřen na vizuální průzkum s podrobnou fotodokumentací.

Pro optimální průběh jednotlivých restaurátorských kroků budou po zjištění stavu kamene a zbytků povrchových úprav odzkoušeny různé typy konzervačních materiálů a restaurátorských postupů .

Následně budou vybrány nejvhodnější prostředky pro daný materiál. Zkoušky budou zejména zaměřeny na postupy čištění a tmelení a ošetření kamene.

3. Postup a technologie restaurátorských prací

3.1. Etapa očištění povrchu

Cílem je co nejšetrnější očištění povrchu památky od rušivých nečistot, a zčernalých síranových krust, avšak za předpokladu, že nedojde k poškození povrchu. Práce probíhají ve třech fázích:

Postupně budou snímány zčernalé síranové krusty. Bude odstraněno biologické napadení povrchu materiálu (mechy, zelené zrněnky), a to mokrou cestou za pomoci měkkých kartáčů i speciálních prostředků pro

čištění biologického napadení a eliminaci mikrovegetace (Akemi antigen + preventivní biocidní prostředek Porosan).

Dále pak bude odstraněno či potlačeno znečištění vpitými prachovými nečistotami ve struktuře materiálu a rovněž tmavé krusty, rušící celkové estetické vyznění díla s jeho detaily. Dočištění povrchu bude prováděno metodou mikrotryskání pomocí velmi šetrných abraziv – jemně mletých bílých korundů. Tento materiál umožní kvalitní očištění povrchu bez jakéhokoliv poškození. Cílem této etapy není absolutní dočištění povrchu, které by mohlo místy eventuálně poškodit povrch, ale čištění prováděné jen do té míry, která neporuší a neohrozí povrch památky.

Povrchy stojin ostění levé strany byly v minulosti necitlivě přebroušeny brusku s diamantovým segmentem. Toto velmi závažné poškození památky je možné retušovat kamenickým opracováním, patinu stáří je možno částečně dotvořit citlivým použitím mikroabrazivní metody s rotační tryskou.

Metodou mikrotryskání jsou očištěny i kovové prvky díla.

Čištění mokrou cestou: ocelová dláta skalpely, pára, měkké kartáče a štětce, naměkčovací organické rozpouštědlo, destilovaná voda s buničinou, tlaková voda s regulací na trysce

Čištění mikroabrazivní metodou: čištění uměleckých děl pomocí nejmodernější restaurátorské technologie mikroabrazivní rotační tryskou ROTTOSOFT FUTURO 10

Čištění chemickou cestou (ztenčení krust): speciální čistící pasta, tlaková voda, buničina s destilovanou vodou,

3.2. Etapa neutralizace povrchu

Na kříži a na nástavci budel proveden odsolovací zábal, jenž zmírní koncentraci migrujících solí u povrchu materiálu a tím i zabránil nárůstu černých krust. Bude proveden v místech, kde docházelo k vysrážení solí u povrchu nebo v místech, kde dochází k tvorbě rezavých skvrn. Tato místa budou důsledně oplachována aerosolem destilované vody (deionizovanou vodou), čímž dojde k postupnému odmyvání zasolených partií. Závěrem bude provedena neutralizace kyselého prostředí materiálu napouštěním povrchu slabým roztokem vápenné vody.

Neutralizace povrchu : Destilovaná voda, buničina

3.3. Etapa ošetření kovových prvků

Následná etapa ošetření kovových prvků spočívá v pasivaci kovových částí díla. Jedná se o nanášení vrstev prostředků, jež vytvářejí vrstvy sulfidu kovu na povrchu a tím zamezují korozivnímu procesu. Následně je povrch kovu opatřen kvalitní základovou barvou a finálně polychromií v odstínu kovářské černi.

3.4. Etapa barevná polychromie písma

Cílem této etapy bude obnovení zašlé stříbrné polychromie nápisových pamětních desek. Kontury písma budou pročištěny pomocí skalpelů a měkkých kartáčů. Finálně budou krakely dožívající barevné retuše dočištěny pomocí organického rozpouštědla. Očištěné kontury písma budou natřeny základním nátěrem a závěrem dostříbřeny.

3.5. Závěrečné povrchové úpravy :

Závěrečná povrchová úprava proběhne po dokončení všech etap restaurátorského zásahu včetně dodržení technologických pauz. Povrchy kamene budou do nasycení napuštěny organokřemičitým hydrofobizačním prostředkem , který po určitou dobu ochrání povrchy kamene před působením vody na povrch díla a pronikáním vlhkosti do hmoty kamene, zároveň omezí napadení povrchu kamene bioflórou.

Finálně jsou povrchy díla ošetřeny prostředkem antigrafiti, pro případné napadení vandalizmem.

Hydrofobizace: bezbarvá, hydrofobizující impregnace v rozpouštědle, tlakový postřikovač.

4.Finanční rozvaha

Památník RA, padlým sovětským vojákům na centrálním hřbitově ve Frýdku – Místku

• Očištění povrchu památníku, pam. desek a pomníků	6 500,-Kč
• Mechanické očištění kovové obruče	3 000,-Kč
• Pasivace kovové obruče	1 500,-Kč
• Polychromie kovových prvků - obruče	3 500,-Kč
• Očištění přilehlých pamětních desek	4 500,-Kč
• Obnova polychromie písma	13 000,-Kč
• Hydrofobizace povrchu kamene	4 000,-Kč
• Antigraffiti ošetření povrchu kamene celého pam.	8 500,-Kč
<i>Celkem</i>	<i>44 500,-Kč</i>
<i>Celkem včetně DPH 21%</i>	<i>53 845,-Kč</i>

